

HİLESİZ ÇOCUK DÜŞLERİNDEN – 3

Sevgili yazarımız Sevim AK'ın Eylül projesi izleniminin 3. bölümü ile devam ediyoruz Pazartesi postasına... Ne kadar çok çocuğun hikayesini okudunuz (mu?) Sanki okunmuyor gibi... Aslında geriye dönüp insanlığın sorunları, yaşamla ilgili konuları her açıdan değerlendiren eski kitaplar ve yazılarla karşılaşınca insan ümitsizliğe kapılıyor, okusaydık birbirimize karşı daha duyarlı olur ve şu anki sorunlar mazide kalırdı diye söylenmekten kendini alamıyor insan... Sevim'in yazıları bu güzel köy çocuklarının dünyasındaki yetmezlikleri ve kuşatılmışlıkları onların dilinden anlatıyor, ki bunlar kolayca yazılamaz... Çünkü proje çok yoğun geçiyor... Ama bu kısa

stürede Sevim çocuklarla o kadar güzel bir diyalog kuruyor, hem de daha sonra çocukların duygularının dili, kalemi oluyor... Ve bu yazılar yeterince okunsaydı, herkes sahip olduklarına daha bir değerle bakarak, bu çocuklara derman olmak için daha büyük bir gayrete gelmez miydi? Elbette tüm çocuklar çok değerli... Ama bu anadan babadan, kedisinden köpeğinden, köyünden ayrı çocuklar çok özel... Ve onların bu özelliklerine güzellikleri daha kolay katabilir, yetmezliklerine derman olabiliriz... Herşeye rağmen elimizden geldiğince onlara ulaşmaya devam edeceğiz... Sevgili Sevim'in yazılarını içimiz burkularak, zaman zaman göz yaşlarıyla da okusak, daha fazla duyarlı insan çıkacağına inanıyoruz, ve biliyoruz ki bu çocuklara yapılan her yardım fazlasıyla hedefini buluyor... Desteklerinize teşekkür ediyor, saygılarımızı sunuyoruz... İLKYAR

Orda bir köy var...

İLKYAR

HİLESİZ ÇOCUK DÜŞLERİNDEN-3

Adıyaman'a gelip de Nemrut'un zirvesinden bulutlara dokunmamak olur mu? Yoğun programda bir serbest günümüz var üstelik. Ekip başkanımız Hüseyin'in "Gecikiyoruz!" "Son üç dakika!" uyarıları, izci düdüğünün tiz sesi tarihin, dev heykellerin, köprülerin, kitabelerin sırlarında sönyüyor, 2150 metre yükseklikteki Nemrut dağı'nın tepesindeki boyu on metreyi bulan Kommagene Krallarının heykellerini de, Arsameia'yı da, Cendere köprüsünü de, baraj gölünü de gönlümüzce geziyoruz.

Tarihi 40.000 yıl öncesine dayanan kentin adının öyküsünü 75. yıl Merkez YİBO' dan bir öğrenciden dinliyorum akşam.

"Bir zamanlar 7 çocuklu puta tapan bir baba varmış. Babanın ava gittiği bir gün oğullar evdeki tüm putları yıkmışlar, 'Allah birdir' diye bağırılmışlar. Baba av dönüşü olayı duymuş, yedi oğlunun da canına kıymış. Oğlanların anısına bir manastır yapılmış, şehre de Yedi Yaman adı konulmuş. Zamanla bu ad Adıyaman'a değişmiş."

İçeri girer girmez okulun bahçesindeki çam ormanının huzur verici kokusu yüzümüzü okşuyor. Aydın bir anlayışla, çocuğu merkeze koyan bir bakışla yönetilen bir okula geldiğimizi hemen algılıyoruz. Okul müdürü çalışkan, dönüştürücü işler başarma çabasında olan, sanatın, estetiğin gücüne inanan bir aydın. Bahçedeki 5000 ağacın öğretmenlerin üstüne zimmet edildiğini söylüyor hemen. Her öğretmen kendine düşen ağaç topluluğunu sulamak, bakımını yapmakla sorumluymuş.

700 öğrencili okulun, binayı yapan inşaatçının eksikleri tamamlayamaması yüzünden altı yıldır devir işlemleri bitmemiş. Kapıları, su sistemleri, lavabolarında sorunlar sürüyormuş.

YİBO'nun başka okullara model olabilecek kelli felli bir tiyatro salonu var. Kulisi, soyunma odası, kostüm odaları, dekorları unutulmamış dört dörtlük bir salon. Çocuklar bu sahnede her yıl birkaç oyun sahneye koyarlar, köylüler, öğrenciler, veliler izlermiş.

Okulun açılalı bir hafta olmuş ama hala çocuklarını okula yeni kayıt için getiren anne-babalar çarpıyor gözümüze. Çocuklar derslerde sessiz, içe kapanık görünürken, koridorlarda, bahçede her yüz yüze geldiğimizde güleç bir ifadeyle "Hoş geldiniz!", "Günaydın!" diyorlar.

Derya'yla bahçede karşılaşıyorum. 3. sınıf öğrencisi. 8 kardeşler. Bir kardeşleri ölmüş. Babası işsiz. Ablası liseye gidiyor. Yeni doğmuş bir kardeşi var.

"Babamı vurdular. Uzun süre hastanede yattı, sonra çıkardılar ama şimdi deli gibi. Çalışmıyor. Çok sinirli çünkü. Hangi işe girse çıkarıyorlar. Beni kucığına alıyor, sevecek sanıyorum, yere çivi çakar gibi vuruyor. Annemin sırtına tekme vurdu, annem bayıldı. Çamın altına götürdük,

ayıltamadık, hastaneye yatırdık. Babam iki kınalı keklik aldı geçenlerde. Şimdi günü gecesi onlar. Kafes yapıyor, yemlerini ayarlıyor, tüylerini okşuyor. Artık bize o kadar kötü davranmıyor."

Derya'nın anadili Kürtçe. Evinde Türkçe'yi az kullanıyor. 3. sınıf öğrencisi ama önüne koyduğum basit bir yazıyı okumakta zorlanıyor.

"İyi okuyamıyorum ama öğretmen hepimize pekiyi veriyor. Aşağı yukarı çoğumuz aynı durumdayız."

Birinci sınıfı köy okulunda okumuş. Beş sınıfın eğitiminden bir öğretmen sorumluymuş.

"İlk yıl okumayı sökemedim. Aklımı veremiyordum. Başka sınıfların konularına kafam takılıyordu. Evde mutlu değilim. Abim dövüyor, babam dövüyor, annem de vuruyor. Geceyi ipe çekerim. Gece yorganımı kafama çeker, hayal kurarım. Çalışkan olmuşum, su gibi okuyormuşum, problem çözüyormüşüm, büyümüşüm, doktor olmuşum."

Beşinci sınıf öğrencisi Gülbaharlar 8 kardeş. İki ağabeyinin yanarak öldüğünü söyleyince dilim tutuluyor.

"Işıklar kesilmişti, dışarıda fırtına vardı, pencere kırıktı, rüzgar içeri giriyordu. Birden ışıklar geldi, ampul koptu, yatakta yatan ağabeylerimin üstüne düştü. Ağır derecede yandılar, hastanede yattılar ama kurtulamadılar."

Ninesiyle çocukları da bir araba kazasında hayatlarını yitirmişler.

"Okursam Trafik Polisi olacağım. Güzel bir evim olur, di'mi abla? İki katlı, pembe renkli, çiçekli perdeli."

Babası çiftçiymiş. Bir ablası meslek lisesinde, üç kardeşi bu okulda okuyorlar.

Seda ip atlayan kızları gösterdi.

“Ha bunlar, 4 kardeşler. Dördü de gece altına kaçırıyorlar.”

“Neden acaba?”

“Sade onlar mı? 50 kişi var aynı durumda. Korku yüzünden... Anneleri yoktur yanlarında ondan... Biz bir gece topladık, birini sorguya çektik. Rüyasında beyaz bir at ve üstünde kan-revan içinde bir adam görüyormuş. Korkudan işiyormuş. O gece biz de o adamı düşündük, bir korktuk, bir korktuk, uyuyamadık!”

Seda 5. sınıf öğrencisi, 5 kardeşler. Güzelyurt köyünden gelmiş.

Babası Adıyaman’da bir fabrikada çalışıyormuş.

“Dayım akraba evliliği yaptı. Bebeğinin kafasında su toplandı, iki hafta yaşatabildiler, öldü. Ben doktor olursam akrabalarla evlenmeyin diyeceğim köylülere.”

Yağmur da 5. sınıf öğrencisi. Arkadaşlarının yanında büyük duruyor. Okula geç başlamış.

“Köyde okul yok, diye bahane ettiler, iki yıl yollamadılar.”

5 kardeşler, kardeşi de bu okulda. Ablası köyde halı kursuna gidiyormuş.

“Bizim köyün adını duydun mu abla? Gedik Köyü. Televizyona çıktık biz. Halılarımız dünyaca ünlüdür. Taa Amerika’dan geldiler, çekim yaptılar. Dünyanın en büyük halısı bizim köyde üretildi. Ekte ablam da çalıştı. Ben de yardım ettim onlara. Adıyaman Valiliğini önünde toplandık, ablama altın verdiler, alkışladık.”

Çiçek Taksi dizisinden özenmiş trafik polisi olmaya karar vermiş.

Babası çiftçiymiş. Kemikleri erimiş, eğrilmiş.

“Buluşlar yapmak isterim... Edison gibi dünyaya yararlı işler yapmak isterim... Babamın eğrilmiş kemiklerini düzelterek ilacı bulmak isterim.”

Okulun kurulduğu yerde eskiden mezarlık varmış, söylentisi yayılmış yatakhaneye.

“Herkes yatınca cinler-periler dolaşır diyorlar, uyurgezerler gezinirken, insan boğar diyorlar, korkuyoruz. Arkadaşlar arasında uyurgezer var... benim abim de öyle. Bir gece çatıya çıktı, babam görmüş, hemen tutup indirmiş, yoksa düşüp ölürdü. Bizim pansiyondaki odamız mezarlığın karşısında. Mezarlıkta baliciler toplaşmış. Perde yüzünden kavga ederiz hep. Ben korkuyorum, perdeyi hep kapalı tutuyorum. Ölüler gelecek sanıyorum. Ölü beyaz köpek şekline girer, kötülük yapanları ısırır. Duymuş muydun abla?”

Yanıdaki arkadaşı,

“Kara kedi geçti,” diye bağırıyor.

Kızlar elleriyle saçlarını kavriyorlar.

"Saçını tut abla, yoksa kel olursun.”

Kara kediyi görmedim. Öylece duruyorum. Kızlardan biri saçımı tutuyor.

“Ben hep tutardım abla, sonra bir ara unuttum, kel de olmadım. Sen de olmazsın ama, yine de tutalım...”

Fatma 8. sınıf öğrencisi. Beş kardeşler. Ağabey ve ablaları evli. Babası sıvacılık yapıyor. İlkokulu Merkez’de okumuş, 6. sınıfta bu okula gelmiş. Fatma yatılı okulun onun için kurtuluş olduğuna inanıyor.

“Annem öldü benim. Felç geçirdi, iyileşemedi. Okula iki yıl geç başladım. Babam evlendi. Bir oğlu daha oldu. Babamla konuşmuyoruz. Komşular ‘üvey anne muska yapmış babana’ dediler. Hiçbir kardeşimizin yüzüne bakmak istemiyor, hangi baba böyle yapar ki! Evli ağabeyimin yanında kalıyorum. İşe güce koşuyorum. Evde olsam hiç ders çalışmam. Televizyon hep sonuna kadar açık.”

İki katlı bir evleri varmış, ağabeyleri altta, onlar üstte otururlarmış.

“Babam evlenince bizi abimgillerle evden çıkardılar. Artık Allah’a havale ettik onları.”

Geçen yıl okulun voleybol takımına girmiş.

“Spor çok iyi geldi bana... Yorulunca geceleri ölü gibi uyuyorum,

düşünceme kötü şeyler girmiyor. Bu yıl takımdan çıkardılar beni. Yaşım büyükmüş diye.”

“Türkçe öğretmeni ya da hemşirelik tütüyor gözümde... bakalım?”

Ebru Yenigüven köyünden gelmiş. 5. sınıfa kadar köy okulunda okumuş, her yıl öğretmenleri değişmiş.

“5. sınıfta okulun pencereleri yoktu, kapı kapansa açılmıyordu. Kışın ders yapamıyorduk. Sonunda köylüler yardım etti, camiye taşındık. Caminin bodrumunda tek göz bir odada beş sınıf ders yapıyorduk. Aklımız başka şeylere kayıyordu. Ders çalışmanın önemini anlamıyorduk. Okuldan kaçmaya bakıyorduk. Nemli köşelerden akrep, kertenkele çıkıyordu. Mercan TV’den geldiler, bizim sefil halimizi çektiler. Sonunda okulumuzun pencereleri yapıldı ama kış da geçti.”

6. sınıfa geldiğinde daha iyi bir yaşam için çalışmanın şart olduğunu kavramış.

“Bugün ise siz geldiniz. Zekamızı nasıl geliştirebileceğimizi, hayallerimizin sınırlarını geliştirebileceğimizi, buluş yapabileceğimi anladım. Bilim-teknik kitaplarını daha çok okuyacağım şimdi. İlerde ben de böyle olayım, diye sizleri örnek alacağım.”

Babası çiçekçiymiş.

“Ortağı onu kandırdı kaçtı. Babam borçları ödemek için Güney Kore’ye çalışmaya gitti. Gidişi gece yarısı olmuştu. Kardeşlerim bilmiyordu. Küçük kardeşim hep onu duvar dibinde beklerdi, baba gel, gel, diye seslenirdi. Babam borçları ödeyince geri geldi. Evimiz harabe, samanlarımız dışarıda. Yeni ev yapacaktık. Amcam bize köyün mezrasında tarla verecekti, sözü tutmadı. Annem ‘ömrümüz köy hayatında çürüdü gitti,’ diyor. Babam krize giriyor, geceleri uyuyamıyor, kafasını duvarlara çarpıyor. Çaresiz, G. Kore’ye yine gidecek.”

Babası kızlarını okutmayı çok istemiş.

“Benim mesleğim olmadı sizin olsun, diyor. Kendine ait odanız olsun, bilgisayarınız olsun, dershaneye gidin... Ya okuyacam, ya okuyacam, abla, başka çıkarım yok!”

Ebru’nun beş kız kardeşi var. İlk doğan büyük abisi ölmüş. Bedeni mosmor oluyor, nefes alamıyormuş, doktora götürmemişler, ölmüş. Amcasının oğlu yanlış yapılan enjeksiyondan sonra kangren olmuş, ayağı sakat kalmış.

“Babam Kore’den iki misafirle geldi. Bize elbise, boya, kalem, bilgisayar getirdiler. Yedi kişi bir odada kalıyoruz, bir de üstü naylonla kaplı bir mutfağımız var. Bilgisayarı koyacak yer bulamadık. Bu evde hayal bile kuramıyorum abla. Geceleri burada kendimi öğretmen olarak hayal ediyorum. Çocuklarım olmuş, çok iyi yerlere gelmişler, yatılı okulda okutmamışım onları, hep başlarında durmuşum. Ben de sizlere katılmak isterim, bizden kopmazsınız di’mi?”

Gece eğlencesindeki gösterimiz için “masalcı çocuklarla” ders aralarında çalışıyorduk. Zeynep çok istekli olduğu halde oyuna adapte olamıyor, öteki oyuncuların da dikkatini dağıtıyordu. İstemeye istemeye onu ve birkaç kişiyi oyun dışı bırakıp yenilerle çalışmayı seçmiştim.

Yeni ekip sahnede eskilere göre biraz daha iyi oynamışlardı. Ama oyun dışı kalanlar,

“Biz daha iyiydik, yeniler hep hata yaptılar,” diye sitem ediyorlardı. Hatta oyuncuları yuhalayanlar bile çıkmıştı içlerinden.

Zeynep yine kıpır kıpırdı, oradan oraya koşturuyor, bitimsiz telaşını sürdürüyordu. Oyundan çıkardığım için tepki vermeyen bir o vardı.

Eğlencenin doruk noktasında, türküler şarkılar söylenir, dans edilir,

horon tepilirken Zeynep’i seçtim uzaktan. Bir köşede kıpırdamadan put gibi duruyordu. Kalabalığın içinden yol bulup yanına gittim. Küçük kardeşi günün yorgunluğuna dayanamamış uyumuş. O da iki sandalyeyi birleştirmiş, kardeşini ayaklarını üstüne yatırmış, ondan hareketsiz duruyormuş. “Küçük anne”nin saçlarını okşadım, 8 kardeşinin en küçüğüymüş kardeşi. Bundan küçüğü de vardı, öldü, dedi.

Zeynep’i oyun dışı bıraktığıma öyle pişman olmuşum ki o an. Onun için bir şeyler yapmak istedim. Çantamdaki kitabım geldi aklıma, içine sevgi sözleri yazıp imzaladım, eline verdim. Gözlerinde binlerce ışık çaktı, boynunu uzatıp yanaklarımdan öpmek istedi.

“Beni affettin mi,” dedim.

Başını koluma düşürdü.

“Siz affedin beni,” dedi.

Alev rengi gelincikler boşaldı üstlerine.

Her an yaramazlık yapacakmış gülüşü, anlık neşesi, kıpırtısızlığıyla koruduklarından daha fazlasıydı gözlerinde gördüğüm şimdi.

Adıyaman’ın Gölbaşı ilçesi tektonik gölleri, Göksu çayıyla hayat fışkıran yemyeşil bir yer. 330 öğrencili Gölbaşı İMKB 75. Yıl YİBO’ dayız bugün. Burası da yolculuğumuzun başındaki YİBO’lara benzemiyor. Müdür ve öğretmenler okulu çocuğa sempatik göstermek için güçlerini seferber etmişler. Ders aralarında bahçeye türkü yayını yapıyor. Çam ağaçlarının buram buram kokusu hep burnumuzun ucunda.

Buranın sorunları çok. Okul dere yatağında kurulmuş. Deprem yaşanmadan kolonlar çatlamış. Okulu yapan inşaatçı sonradan işi taşeronla devretmiş. Çatılar akıyor, yağmur yağınca spor salonunu su basıyormuş. Kışın kaloriferler etkili bir şekilde yanmıyormuş. 5 yıl önce yapılan bina eski görünümü, çöplüğü bahçede.

Okul müdürü,

“Sorunlara zaman geçirmeden çözüm bulmalıyız,” diyor. “Bürokrasi, elindeki olanakları etkili kullanamamak sorunların üst üste birikmesine yol açıyor. Bir gün okulu su basmışsa, ertesi gün su-kalorifer sistemi çökmüşse ve bir şey yapamamışsanız, sorunların göbeğinde onları görmeden de yaşamanız mümkün oluyor,” diyor. “Bu psikolojik bir çöküştür ve o noktaya gelmemek gerekir.””

Okulun kütüphanesinin az kitaplı ama ferah bir salonu var. Okuma kitapları açısından zayıf, kaynak kitap ve ansiklopedilere ağırlık verilmiş. İLKYAR kitapları boşlukları hemen dolduruyor. Cıvı cıvı bir kütüphane yaratıyoruz çocuklarla.

Civar köylerde kız çocuklarının okula gönderilmesinde problemler yaşanıyor. Okul Müdürü Mehmet bey okul açılmadan önce öğretmenlerle köy köy, ev ev dolaşarak öğrenci topladıklarından söz ediyor. İlk hafta okula gelmesi gereken 340 öğrencinin 260’ı gelmiş. Bu doğudaki okullar için çok iyi bir sayı. Civar köylerden birinde kızlar hiç okula gönderilmemiş, 9 kız çocuğunu okula kaydettirmeyi başarmışlar.

İbrahim’in gözleri bir süredir üstümdedir. Dudağında tuttuğu soruyu salıyor:

“Siz yeni öğretmen misiniz?”

5 kardeşlerim, ikisi ölmüş. Bir kardeşi hastalanmış, tedavi ettirememişler. Bir abisi de hap içererek yaşama veda etmiş. Babası servis şoförü. O kararımı küçücükten vermiş,

“Okusam da okumasam da futbolcu olacağım. Dünya fani. İçinde ukde bırakmayacan,” diyor.

Trabzonspor’un fanatiğiymiş.

Dönay 6. sınıfta. İki kardeşi var. Babası çiftçi. 2. sınıfa giden kardeşinin kalbi delikmiş.

“Başına bir şey gelir mi, diye düşünürüm hep. Resim bile yaparken dağılıyorum. Ev çizerken bir bakıyorum, çiçek çizmişim.”

Yatılı okula başlayınca günlük tutmaya başlamış.

“Evimi, köyümü özledim diye ağlayan çok var. Ben ağlamıyorum, duygularımı yazıyorum. Yatılı hayatı iyi de abla geceleri korkunç öyküler anlatıyorlar, uykumuz kaçıyor. Rüya, korku filmi gibi şeyler. Bizim koğuş karar aldı, cinperi, korku öyküsü anlatmayacağız artık.”

döne onu okudum. Çok komik!”

Özlemler 4 kardeşler. Babası çiftçi. Annesi dağlara koyun yaymaya gidermiş, o evde iki yaşındaki kardeşine bakarmış.

“Bebekten ben sorumluyum... beni göndermek istemediler ama geldim...okuyabilirsem İngilizce öğretmeni olmak isterim, yabancı ülkelere gitmek isterim.”

Gözlerini ovuşturup duruyor. Geceyi uykusuz geçirmiş.

“Koğuşta ışıkları kapadılar, ‘hayalet gelirse üç kere vursun,’ diye bağırıyorlar. Üç kere vurdu gerçekten... Sabahı sabah ettik. Birbirimize sarıldık, yine de uyuyamadık.”

Fatma 7. sınıf öğrencisi. 10 kardeşler. Babası çiftçi. Yazın çok sevdiği teyzesi ölmüş.

“Durduk yerde kalbi durdu.”

Bir müzik aleti çalmayı istemiş, hayallerinde telli bir sazla ne şarkılar çalmış!

“Beni okutmayacaklar. Aileme karşı çıkamayacağım. Derslerim iyi ama dinlemiyorlar. Hüseyin hocamızın konuşmalarını dinleyince meslek sahibi olmayı daha çok istedim. Olamazsam mutsuz geçer hayatım.”

Özgür’ün de yüzü asık,

“Babam beni de okutmayacak,” diyor.”Derslerim orta. Ablamı da okutmadılar. O benden çalışkandı. Besni Meslek Lisesini kazandı, yollamadı babam.”

Dört kardeşler. Babası çiftçi. Yakında dayısını kaybetmiş.

“Günde üç paket sigara içiyordu. Kalbi tekledi, kriz geçirdi.”

Köyde kız çocuklarını okutmak istemeyen babalar çokmuş.

“Başımızı eğmişiz... Babamız, ailemiz ne dese o, oluyor. Annemiz desteklerse okuruz da bazen annelerimiz de evlensin, deyiveriyor. İşte o zaman elimiz kolumuz bağlanıyor.”

Okuma garantisi edinemediği için geleceğe dair bir meslek hayali kuramamış.

Havva,

“Bizi de babam okutmayacak,” diyor. “Dört kardeşiz. Belki birinizi okuturuz, dediler...Ben bugün sizlerden çok etkilendim, okuyan ben olmak isterim.”

Gülistan,

“Ben azıcık şanslıyım. En azından bir hayalim var. Hemşire ya da polislik düşleri kuruyorum. Evde ders çalışmam çok zor. Hiç yalnız kalamıyorum. Evde yedi kişiyiz.”

Yaz tatilinde camide kuran kursuna gitmiş, fıstık sıyrırmış, bir de kitap okumuş.

“Adı İki Şehrin Hikayesi. Nihal ablam vermişti.”

Hatice,

“Okumanın değerini öğretmemiş bize atalarımız,” diye başlıyor. “Bugün biraz anladım. Köy yolları kapanınca aman açılmasın, diye dua ediyoruz. Okula gelsek başka derd. Kaloriferler yanmıyor. Bizim köyden gelen kızlar aynı koşuğa kalıyoruz. Isınmak için yatakları birleştiriyor, birbirimize sarılıp yatıyoruz. Ders bile çalışmıyoruz, okurken dişlerimiz titriyor.”

Haticeler 8 kardeşmiş. Hepsisi evlenmiş. İki abisi Antalya’da pastanede çalışmış. Babası çiftçiymiş. Geçen yıl ablasının kocası ani bir kalp kriziyle yaşamını kaybetmiş.

“Çoluk çocuğa karışıp kocasız kalmak, ona buna avuç açmak da var. Abim beni okutacağını söylüyor. Sözüünü tutarsa hemşire olana kadar okurum.”

Müge, Hamiyet, Esmâ da okuyup okumayacağını bilmiyor.

“Yatılı hayatını da hiç sevmedik ki! Herkes köylüsüyle dolaşiyor, köylüsünün yardımına koşuyor. Ötekileri için

kılını kıpırdatmıyor. Can ciğer arkadaşlar bulamadık burada.”

Yemekte karşıma eskimiş bir takım elbise, yakısı bol emanet bir gömlek giymiş, saçı üç numaraya vurulmuş bir genç oturuyor. Adı Bayram’mış. Babası çiftçiymiş. Ailesinin tek çocuğuymuş, çobanmış. Yazları, tatil günleri hayvanlarla dolaşmaya alışmış. Günlerce kimseyle konuşmadığı olurmuş.

“Hayvanlarla dağa çıksan ne yaparsın?” diye soruyor bana.

“Bilmem. Kitabımı da alırım yanıma. Sen?”

“Türkü söyleyem... Pili bitmese radyomu hiç kapamam. Şarkıcılık düşü kurarım. Bana yardımın olur mu?”

Susuyorum. Dağların doruklarındaki sislerden, derelerin şırıltısından, kuzuların melemelerinden akan türküyü işitmeye çalışıyorum.

Yemeğin suyuna ufaladığı ekmekleri parmaklarıyla tutup iştahla ağzına tıkıyor.

“Kitap hiç okumam ben. Bu yaşa geldim, bir romanım olmadı. Getirdiğiniz kitapları gördüm. En incesinden, resimlisinden başlayacağım önce, sararsa okurum.”

Kalkarken “Bir arzun var mı,” diye soruyor.

“Yok,” diyorum. “Senin?”

“Ah,” diyor, pattadanak. “Şimdi bir Cola olsa.”

Okulun kantini henüz açılmamış, okul merkeze 4 km. uzaklıkta. Çevrede bakkal, market...yok. Onun görmediği bir hızla yol bulmaya çalışıyorum. Suskunluğum sürüyor.

Yemek tepsisini mutfağa bırakıp dönüyor.

“Şunu iyi düşün,” diyor. “Uğurlu günün hangi gün?”

Gözlerim büyüyor. Susuyorum hala.

Ani bir sıçrayışla kapıya koşuyor. Birini gördü.

Gitti.

Sahi, uğurlu günüm hangisi?

Hayal edemediğim bir yerdeyim. İçimde biriktirdiklerim, paylaşamadıklarım, uzlaşmakla uzlaşmamak çelişkisi yaşadığım duygularıyla. Yüreği, omuzları benden büyük çocuklarla.

Uğurlu günümde.

Güney Toroslar’ın devamındaki dağların eteklerinde engebeli arazide kurulmuş Adıyaman Çelikhan’a giriyor Mavi Otobüsümüz. Tütün, arpa, tahıl, sebze, meyve ekilen, hayvancılığı gelişmiş bir ilçe burası. Çelikhan YİBO’nun binası ise ise tam 30 yıl önce yapılmış. 330 öğrencisi var.

Çocuklar ilk anda soru yağmuruna tutuyorlar beni.

“Akşama gidecek misiniz?”

“Neler yapacağız?”

“Bize not verecek misiniz?”

“Bize kitap mı dağıtacaksınız?”

Bitmeyecek sandığım sorularını yanıtlarken kendimi onlara sorular sorarken buluyorum.

Müslim Tut’un Terentil köyünden gelmiş. 5. sınıf öğrencisi. 6 kardeşler. Bir ablası okuyormuş, ötekiler okumamış.

“Ablama söz verdim, doktor olacağım. ‘Benim okumamışlığımın acısı ancak öyle çıkar,’ dedi ablam.”

Ellerindeki nasırları okşuyorum.

“Evimizde su yok, yaz tatilinde ha babam su çektim, su taşıdım.”

“Tatilin nasıl geçti?”

“Bir akrabamız öldü. Dedem traktör sürerken düştü, altında kaldı, öldü. Kötü!”

Suat da aynı sınıftaymış. 8 kardeşi varmış. Hepsini okuyormuş. Babası çiftçiymiş. Tütün, buğday ekermiş.

“İki mesleğim olacak. Polis ve ressam. Dünyanın geleceğiyle ilgili resimler yaparım. ‘Dünyaya meteor düşmüş, neler olur?’ sorusunu sorarak başlarım resme. Olabilecekleri düşünür, düşünür, çizerim. Başında ben bile ne çizeceğimi bilmiyorum. Ortaya çıkan şeye bakınca şaşırıyorum. Çok eğlenceli!”

Yatılı okuduğu için çok mutlu.

“Kendimi burada güvende hissediyorum. Hasta olursan doktora götürüyorlar. Köyde kardeşim menenjit oldu, zor toparlandı, şimdi iyi konuşmıyor. Bir kardeşim traktörden düştü, kafası yarıldı, iyileşmesi uzun sürdü. Burada başın ağrırsa, ateşin çıksa hemen revire yatırıyorlar, ilaç veriyorlar, düzeliyorsun.”

Tatilde Yalnız Efe’yi okumuş.

“İLKİYAR kitaplıklarının en sadık üyesi kim olacak?” diye soruyor. Yanıtını da hemencecik veriyor. “Bendeniz tabii! Kütüphaneyi üstüme kilitleseler bir dakika sıkılmam.”

“Masal Canlandırma” etkinliğimizde Tuğbayla yakınlaşıyorum. 3. sınıfların birincisi olmuş. 6 kardeşler. İkiisi Adıyaman’da üçü yatılı okuyormuş.

Babası briket işinde çalışıyormuş.

“Annem-babam okumamış. Derslerimize yardımcı olamıyorlar. Fakiriz, kitap-defter parası bile çok geliyor. Onun için gündüzlü okumama imkan yok.

Ablası 5. sınıfta okulu bırakmış. Şimdi Adıyaman’da bir tekstil atölyesinde çalışıyormuş.

“Hiç mutlu değil. Sabah 5.00’ te işe gidiyor akşam 5.00 de geliyor. Ramazan’da sahura kalkıp 02.30 da yatıyor. Hep yorgun ablam.”

Yatakhane de ders çalışmamaktan şikayetçi.

“Biz alt katta kalıyoruz. Işığımız yanmıyor. Bir gece çok üzgün yatmıştım. Biri tepemde beni bekliyor sanarak uykuya dalmıştım. Arkadaşlarıma anlattım, melekler seni korudu dediler. İnandım ben de, iç sıkıntımı da alıp götürmüşlerdi çünkü.”

Tatilde kayısı toplamaya gitmişler.

“Çadır kurduk, 28 gün çadırda yaşadık. Teyzemgillerle gittik. Biri kayısı ağacına çıkıyor, silkeliyor, kadınlar topluyor, kasaya dolduruyorlar. Beni çadırda bırakıyorlardı, küçük bebeler bakayım da akrep, yılan sokmasın, diye. Ağamız iyi adamdı. Birkaç kez çadırlara karpuz, kola dağıttı. Tren gördüm orada. Binemedim ama gördüm ya... binmesi 10 lira zaten. Kayısı toplanırken şarkılar türküler söylüyorsun, komik fıkralar anlatan oluyor, eğleniyon. Eve geldikten bir hafta sonra ablamlar fındığa gittiler, bizi babam göndermedi. ‘Okula gidin,’ dedi. Biz buraya gelince öğrendik ki babamı işten çıkarmışlar, kimseye söylemedim ama geceleri

yatağım da hep ağlıyorum.”

Yatılı üniversitede okumak istemiş.

“Yatılı olmasak masrafımızı nasıl karşılarız. Lise de yatılı olursa gideriz. Sınıf öğretmenliği özlemim.”

Gizem söze giriyor,

“4 yıldır yatılı okuyorum. İlk yıl alışamadım, eve gittim, dönmek istemedim, burada hep ağladım, sonunda okuldan alındım... Şimdi yeni gelenlere ablalık ediyorum.” diyor.

Elleri kapkara olmuş kıza dönüyorum.

“Neden kara?”

Avuç içini burnuma dayıyor.

“Cevizden,” diyor. “Yaz tatilim ceviz toplamakla geçti.”

Çamurlu köyünden gelmiş. Babası geçen sene kalpten ölmüş. Annesi biber ekip 9 çocuğuna bakmaya çalışıyormuş.

“Amcam da eksikimizi gideriyor. ‘Ben de şimdi evimde olmak isterdim ama okula gitmem şart. Başıma daha ne felaketler geleceği belli mi? Küçükükten babamı kaybettim.’”

Saçlarını geriye itiyor, başındaki dikiş izini gösteriyor.

“Bak, say abla, tam 9 dikiş attılar. Merdivenden düştüm, başım yarıldı. Ölebilirdim de.”

Dilanlar 14 kardeş. Babası iki kere evlenmiş.

“İlk evlendiği kadın ölmüş. Sonra annemle evlendi.”

Babası çiftçiymiş, inşaatlarda da çalışmış. Köyde evli abla ve ağabeyleri varmış.

“Yatılıya koşarak geliyorum. Burası iyi. Saklambaç, top oynuyoruz, şaka yapıp gülüyoruz. Sırlarımızı

paylaşıyoruz, sessiz sinema oynuyoruz.”

Çocuklarla edebiyat etkinliğinde öyküler yaratma çabasına giriyoruz. Çocuklar onları neşeli konulara yönlendirmeye çalışsam da anne-babası ölmüş, aşırı yoksul çocuk kahramanlar seçmekte inat ediyorlar. Kahramanın kedisi, köpeği varsa, öykünün sonuna doğru onları da öldürüyorlar.

“Neden bu kadar çok ölüm var,” diye soruyorum.

“Hayat acı çektirsin de intikam alsınlar,” diyor yanağı lekeli çocuk.

“Kimsesiz çocukların başlarından hikayeler geçer.”

“Zordan geçmeli ki yaşamanın değeri anlaşılsın.”

“Bazı insanların hiçbir şeyi yoktur.”

“Ölüm kötü değildir, ölümler gökyüzünden bizi izlerler.”

Son sözü kıvrıkcık saçlı bir kız alıyor:

“Köylerde ölüm her eve girer... bebekmiş, dedemiş bakmaz, alır götürür... bizim aklımıza da hep ölüm gelir... özür dileriz öğretmenim.”

Dilim kuruyor. “Öykü yaratma oyunu”ndan vazgeçiyorum o an. Kitabımdan okuyacağım neşeli öyküyü seçiyorum.

Gözlerini kapıyorlar. Hiç uyanmayacakmış gibi donup kalıyorlar. İçim ürperiyor. Oysa biliyorum, beklenti dolu bir sessizlik bu yalnızca.

Okuyorum. Sözler uçuşuyor.

Gözkapaklarında gün ışıkları oynuyor. Yüzlerine yumuşacık gülüşler, tutulamayan sabırsız kahkahalar yayılıyor.

Hayatın karşılıklarını barındırdığı o beklenmedik anı tadıyoruz beraber.

Bitimsiz yolculuğumun kaynağının ve hep oralara dönme arzumun bu anlarda saklı olduğunu itiraf ediyorum kendime.

sürecek...

Sevim AK
www.ilkyar.org.tr
ilkyar@ilkyar.org.tr

İLKİYAR - İlköğretim Okullarına Yardım Vakfı
E-posta...: ilkyar@ilkyar.org.tr

Son Güncelleme...: [Tayfun AKÇAY](#)
İLKİYAR izlenimlerindeki ve arşivlerdeki
resimler izinsiz kullanılamaz.